

༡༡། ། རྒྱ་གར་སྐད་དུ། བོ་ནྣི་ས་རྩ་ཙཱ་ཨ་བ་ཉ་ར། བོད་སྐད་དུ།
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོད་བ་ལ་འཇུག་པ།

En lengua de la India Bodhisatvachadavatara.

En lengua del Tíbet changchubpechöpalayukpa.

En lengua castellana Las acciones del Arya Bodhisattva.

CAPÍTULO I

Alabanza a la Bodhichita.

སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ལ་སྐྱབ་འཚལ་ལོ།

Me postro ante todos los Budas y los Bodhisattvas.

།བདེ་གཤེགས་ཚོས་གྱི་སྐྱེ་མངའ་སྐྱས་བཅས་དང་།།སྐྱབ་འོས་ཀུན་ལའང་གུས་པར་སྐྱབ་འཚལ་ཏེ།

Con mucho respeto me postro ante todos los Sugatas. Quienes son el Dharmakaya.

།བདེ་གཤེགས་སྐྱས་གྱི་སྒྲོམ་ལ་འཇུག་པ་ནི། །ལྷུང་བཞིན་མདོར་བསྐྱས་ནས་ནི་བརྗོད་པར་བྱ།

De igual manera me postro ante sus Hijos Nobles Y ante todos aquellos que son dignos de esta veneración.

།སྒྲོན་ཚད་མ་བྱུང་བ་ཡང་འདིར་བརྗོད་མེད། །སྒྲེབ་སྒྲུབ་མཁས་པའང་བདག་ལ་ཡིད་མིན་ཏེ།

Aquí expondré cómo se debe participar con los votos de los Hijos de los Budas

།དེ་བྱིར་གཞན་དོན་བསམ་པའང་བདག་ལ་མེད། །རང་གི་ཡིད་ལ་བསྒྲོམ་བྱིར་ངས་འདི་བརྗོད་མས།

(Bodhisattvas), Este es el significado que he condensado de acuerdo con las escrituras sagradas.

དགོ་བ་བསྐྱོམ་སྤྱིར་བདག་གི་དང་པའི་ལུགས།།

No hay nada en este texto que no se haya explicado antes y no tengo ninguna habilidad en el

བདག་དང་སྐལ་བ་མཉམ་པ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་།།

arte de la retórica; Por tanto, lo hice sin ninguna intención de beneficiar a otros, Escribo esto

para cultivar mi mente. Porque debido al conocimiento de lo que es saludable y beneficioso

དལ་འབྱོར་འདི་ནི་རྗེད་པར་ཤིན་ཏུ་དགའ།།

la fuerza de mi devoción puede aumentar rápidamente debido a este (texto) . Pero si, este

གལ་ཏེ་འདི་ལ་ཕན་པ་མ་བསྐྱབས་ན།

es visto por otros quienes son de igual en fortuna, pueden ser también significativo (para ellos).

ཇི་སྟར་མཚན་མོ་ཐུན་ནག་སྤྱིན་རུམ་ན།།

El ocio y las condiciones favorables son muy difíciles de conseguir; Y, dado que esto es lo que

འདི་དག་གིས་ཀྱང་རེ་ཞིག་འཕེལ་འགྱུར་ལ།།

ཅི་སྟེ་འདི་དག་མཐོང་ན་དོན་ཡོད་འགྱུར།།

སྤྱིས་བུའི་དོན་སྐྱབ་ཐོབ་པར་གྱུར་པ་ལ།།

།།སྤྱིས་འདི་ཡང་དག་འབྱོར་བར་ག་ལ་འགྱུར།།

སྟོག་འགྱུ་སྐད་ཅིག་རབ་སྐྱང་སྟོན་པ་སྟར།།

སྒྲིད་པའི་སྐྱུ་ག་བསྐྱེལ་བརྒྱ་སྤྲུག་གཞིམ་འདོད་ཅིང་།།སེམས་ཅན་མི་བདེ་བསལ་བར་འདོད་པ་དང་།།

Todos los Budas han analizado por muchos eones y han visto sus beneficioso ilimitados;

བདེ་མང་བརྒྱ་སྤྲུག་སྒྲིད་པར་འདོད་པས་གྲུང་།།བྱང་ཆུབ་སེམས་ཉིད་ཉུག་ཏུ་གཏང་མི་བྱ།།

Porque gracias a ella los ilimitados seres rápidamente alcanzarán el estado supremo de dicha.

བྱང་ཆུབ་སེམས་སྐྱེས་གྲུར་ན་སྐྱད་ཅིག་གིས།།འཁོར་འཁོར་བཅོཅ་རར་བསྐྱམས་པའི་ཉམ་ཐག་རྣམས།།

Aquellos que desean destruir los dolores de su existencia condicionada, Aquellos que desean

བདེ་གཤེགས་རྣམས་ཀྱི་སྤྲུལ་ཞེས་བརྗོད་བྱ་ཞིང་།།འདིག་ཉེན་ལྷ་མིར་བཅས་པས་སྤྲུག་བྱར་འགྱུར།།

experimentar la más grande de las alegrías, y aquellos que desean experimentar mucha felicidad, Nunca deberían abandonar esta Mente altruista Liberadora.

གསེར་འགྱུར་ཅི་ཡི་རྣམ་པ་མཚོག་ལྟ་བུ།།མི་གཙང་ལུས་འདི་སྤངས་ནས་རྒྱལ་བའི་སྐྱུ།།

En el momento en que surge una Mente Altruista (La Bodhichitta) En seres encadenados y débiles en la cárcel de la existencia cíclica,

རིན་ཆེན་རིན་ཐང་མེད་པར་བསྐྱར་བས་ན། ། བྱང་ཆུབ་སེམས་ཞེས་བྱ་བ་རབ་བརྟན་བྱུངས། །

Ellos son llamados “Hijo de los Sugatas” (Bodhisattva) serán reverenciado tanto por hombres como por dioses del mundo. Es como el elixir supremo que convierte todo en oro,

འགྲོ་བའི་དེད་དཔོན་གཅིག་ལུ་ཚད་མེད་གློ་ས། ། ལེགས་པར་ཡོངས་སུ་བརྟགས་ན་རིན་ཆེ་བས། །

Porque transforma el cuerpo inmundo que tenemos y lo convierte en la joya inestimable de

འགྲོ་བའི་གནས་དང་བྲལ་བར་འདོད་པ་རྣམས། ། རིན་ཆེན་བྱང་ཆུབ་སེམས་ལེགས་བརྟན་པར་བྱུངས། །

una forma de Buda. Por esta razón, agárrate firmemente a esta Mente Altruista.

དགོ་བ་གཞན་ཀུན་ཚུ་ཤིང་བཞིན་དུ་ནི། ། འབྲས་བུ་བསྐྱེད་ནས་བྱང་ཆུབ་པར་འགྱུར་བ་ཉིད། །

Dado que la mente ilimitada del Guía único del mundo la investigo minuciosamente, y él ha

བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་སྣོན་ཤིང་རྟག་པར་ཡང་། ། འབྲས་བུ་འབྲིན་པས་མི་བྱང་འཕེལ་བར་འགྱུར། །

visto su preciosidad. Todos los seres que desean liberarse de lo mundano deben agarrarse firmemente esta preciosa mente virtuosa altruista.

སྒྲིག་པ་ཤིན་ཏུ་མི་བཟང་བྱས་ན་ཡང་།།

Todas las demás virtudes son como el árbol de plátano; Porque después de dar su fruto, se seca.

གང་ལ་བསྐྱེན་ནས་ཡུད་ཀྱིས་སློལ་འགྲུར་བ།།

དཔའ་ལ་བསྐྱེན་ནས་འཇིགས་པ་ཆེན་པོ་སྟར།།

དེ་ལ་བག་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་ཅིས་མི་བསྐྱེན།།

Pero el árbol perenne de la mente altruista siempre da fruto y por lo tanto florece sin fin.

དེས་ནི་དུས་མཐའི་མེས་བཞིན་སྒྲིག་ཆེན་རྣམས། །སྐྱད་ཅིག་གཅིག་གིས་ངས་པར་སྐྱེག་པར་བྱེད། །

Es como confiarse a un hombre valiente cuando se tiene mucho miedo. Confiándome a la mente

དེ་ཡི་པན་ཡོན་དཔག་ཏུ་མེད་པ་དག །བྱམས་མགོན་སློ་དང་ལྡན་པས་ནོར་བཟང་བཤད། །

altruista seré liberado rápidamente. Incluso, si me he cometido karmas terribles e insoportables.

¿Por qué entonces los inteligentes no se dedican a esta mente altruista?

བྱང་ཆུབ་སེམས་དེ་མདོར་བསྐྱས་ན། །རྣམ་པ་གཉིས་སུ་ཤེས་བྱ་སྟེ། །

Al igual que el fuego del gran final de un kalpa, Que en un solo instante consume todo el mal.

བྱང་ཆུབ་སྒྲོན་པའི་སེམས་དང་ནི། ། བྱང་ཆུབ་འཇུག་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །

Sus insondables ventajas fueron enseñadas por el sabio Buda Maitreya a su discípulo

འགྲོ་བར་འདོད་དང་འགྲོ་བ་ཡི། བྱེ་བྲག་ཇི་ལྟར་ཤེས་པ་ལྟར། །

Sudhana. En resumen, la mente altruista despierta, se divide en dos tipos;

བྱང་ཆུབ་སྒྲོན་པའི་སེམས་ལས་ནི། ། འཁོར་ཆེ་འབྲས་བུ་ཆེ་འབྲུང་ཡང་། །

La mente altruista que aspira al despertar y la mente altruista que se pone a hacerlo. Como se

ཇི་ལྟར་འཇུག་པའི་སེམས་བཞིན་དུ། ། བསོད་ནམས་རྒྱན་ཆགས་འབྲུང་བ་མིན། །

entiende la diferencia entre aspirar a ir y realmente ir. Entonces el sabio entiende a su vez La

གང་ནས་བབྲུང་སྟེ་སེམས་ཅན་ཁམས་།། མཐའ་ཡས་རབ་ཏུ་དགྲོལ་བའི་སྤྱིར། །

distinción entre estos dos tipos, a mente que aspira a despertar, en cíclica existencia producen

མི་ལྗོན་པ་ཡི་སེམས་གྱིས་སྟུ། །སེམས་དེ་ཡང་དག་སྤངས་གྱུར་པ། །

grandes frutos, y la mente altruista que se pone a hacerlo produce un flujo de mérito ininterrompido

དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་གཉིད་ལོག་གམ། །བག་མེད་གྱུར་གྱིང་བསོད་ནམས་ལྷགས། །

y para aquel que ha tomado perfectamente esta mente altruista con la motivación de nunca

རྒྱུ་མི་འཆད་པ་དུ་མ་ཞིག །ནམ་མཁའ་མཉམ་པར་རབ་ཏུ་འབྱུང་། །

alejarse de ella y de liberar a todas las infinitas formas de vida de los universos.

འདི་ནི་འཐད་པ་དང་བཅས་པར། །ལག་བཟངས་གྱིས་ནི་ཞུས་པ་ལས། །

A partir de ese momento, Incluso mientras estás dormido o despreocupado.

དམན་མོས་སེམས་ཅན་དོན་གྱི་ཕྱིར། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཉིད་གྱིས་གསུངས། །

Una fuerza de mérito igual al cielo infinito continuará perpetuamente produciéndose.

སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སྐད་ནད་ཅམ།།བསལ་ལོ་སྣམ་དུ་བསམས་ན་ཡང་།།

Por el bien de aquellos inclinados hacia lo menor (vehículos inferiores), Esto fue afirmado

ཕན་འདོགས་བསམ་བ་དང་ལྡན་ཏེ།།བསོད་ནམས་དཔག་མེད་ལྡན་འགྱུར་ན།།

lógicamente por el propio Tathagata En el Sutra solicitado por Subahu. Aquí el buda dice:

སེམས་ཅན་རེ་རེའི་མི་བདེ་བ། ། དཔག་ཏུ་མེད་བ་བསལ་འདོད་ཅིང་། །

Si incluso el pensamiento de aliviar a las criaturas vivientes de simplemente un dolor de cabeza

རེ་རེའང་ཡོན་ཏན་དཔག་མེད་དུ། ། བསྐྱབ་བར་འདོད་བ་སྣོས་ཅི་དགོས། །

es una intención beneficiosa dotada de infinita bondad hacia ese ser,

ཕའམ་ཡང་ན་མ་ཡང་རུང་། །སྤུ་ལ་འདི་འདྲིའི་ཕན་སེམས་ཡོད། །

Entonces, ¿Qué necesidad hay de mencionar del deseo de disipar sus inconcebibles miseria,

ལྷ་དང་བླ་སློབ་རྣམས་ཀྱང་རུང་། ། ཚངས་སྐུ་ལ་ཡང་འདི་ཡོད་དམ། །

deseando que cada uno de ellos puedan darse cuenta de sus buenas cualidades ilimitadas?

སེམས་ཅན་དེ་དག་ཉིད་ལ་སྡོམ། ། རང་གི་དོན་དུ་འདི་འདྲའི་སེམས། །

Incluso ¿Padres y madres tienen una intención tan benévola como esta?

མི་ལམ་དུ་ཡང་མ་མེས་ན། ། གཞན་གྱི་དོན་དུ་ག་ལ་སྟེ། །

O ¿Los dioses y los sabios? O ¿Incluso Brahma lo tiene o lo han tenido? Todos esos seres

གཞན་དག་རང་གི་དོན་དུ་ཡང་། ། མི་འབྱུང་སེམས་ཅན་དོན་སེམས་གང་། །

nunca antes han ni siquiera soñado con tal actitud altruista ni por su propio bien,

སེམས་གྱི་རིན་ཆེན་ཁྱད་པར་འདི། ། ལྷ་ན་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་འབྱུངས། །

Entonces: ¿Cómo podría surgir en ellos algo así de grande por el bien de los otros?

འགོ་བ་ཀུན་གྱི་དགའ་བའི་རྒྱ། །སེམས་ཅན་སྤྱག་བསྐྱེལ་ཅིར་གྱུར་པ། །

Esta intención de beneficiar a todos los seres, Lo cual no surge en otros ni siquiera por su

རིན་ཆེན་སེམས་གྱི་བསོད་ནམས་གང་། །དེ་ལ་ཇི་ལྟར་གཞལ་གྱིས་ལང་། །

bienestar propio, esta mente es una joya extraordinaria de la mente, y su nacimiento es una maravilla sin precedentes.

ཕན་བར་བསམས་པ་ཅམ་གྱིས་ཀྱང་། །སངས་རྒྱས་མཆོད་ལས་ཁྱད་འཕགས་ན། །

¿Cómo puedo adentrarme en las profundidades de la bondad de esta joya de la mente, que es

སེམས་ཅན་མ་ལུས་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །བདེ་དོན་བཙུན་པ་སྣོས་ཅི་དགོས། །

la panacea que alivia a el mundo del dolor y es que también es la fuente de toda su alegría?

སྤྱག་བསྐྱེལ་འདོར་འདོད་སེམས་ཡོད་ཀྱང་། །སྤྱག་བསྐྱེལ་ཉིད་ལ་མངོན་པར་རྒྱལ། །

Si simplemente una intención benevolente es buena para venerar y agradar a los Budas,

འབདེ་བ་འདོད་ཀྱང་གཉི་ལྷན་པས། །རང་གི་བདེ་བ་དགྲ་ལྟར་འཇོམས། །

Entonces, ¿Qué necesidad hay de mencionar el agrado que producimos en los Budas por esforzarnos por hacer que todos los seres sintientes sin excepción en todo

གང་ཞིག་བདེ་བས་ཕོངས་པ་དང་། །སྤྱད་བསྐྱལ་མང་ལྡན་དེ་དག་ལ། །

el espacio sean totalmente felices?. Aunque algunos seres desean librarse de la miseria, aunque

བདེ་བ་ཀུན་གྱིས་ཚིམ་པ་དང་། །སྤྱད་བསྐྱལ་ཐམས་ཅད་གཙོད་བྱེད་ཅིང་། །

ellos deseen tener felicidad, La destruyen como si esta fuese un enemigo, por ignorancia.

གཉི་ལྷན་ཀྱང་ནི་སེལ་བྱེད་པ། །དེ་དང་དགོ་མཚུངས་ག་ལ་ཡོད། །དེ་འདྲའི་བཤེས་ཀྱང་ག་ལ་ཡོད། །

Esta mente satisface a aquellos que están privados de felicidad y cargados de muchas penas

བསོད་ནམས་དེ་འདྲའང་ག་ལ་ཡོད། །ཕན་བཏགས་ལན་ལྡོན་གང་ཡིན་པ། །

y miserias, los satisface con todos lo necesario y disipa todo el sufrimiento,

དེ་ཡང་རེ་ཞིག་བསྐྱགས་འོས་ན། །མ་བཅོལ་ལེགས་པར་བྱེད་པ་ཡི། །

Esta mente borra toda confusión. ¿Dónde hay una virtud comparable? ¿Dónde hay incluso un amigo así? ¿Dónde hay mérito similar a esto? Si quien paga de vuelta una ayuda amable

བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་སྣོས་ཅི་དགོས། །འགྲོ་བ་ཉུང་བར་མའི་བས་སྦྱར་བ། །

es digno de elogios. Entonces: ¿Qué necesidad hay de mencionar que el Bodhisattva es quién hace el bien sin que se lo pidan directamente? El mundo honra y

སྐད་ཅིག་བས་ཅམ་སྦྱིན་པར་བྱེད་པ་དང་། །བརྗམས་བཅས་ཉིན་སྤེད་འགྲངས་པར་བྱེད་པ་ཡང་། །

llama virtuoso a aquel humano que a veces da un poco, como una simple comida de manera

དགོ་བ་བྱེད་པ་ཡིན་ཞེས་སྦྱེ་བོས་བཀུར། །སེམས་ཅན་གྲངས་མཐའ་ཡས་ལ་དུས་རིང་དུ། །

irrespetuosa a algunos seres necesitados, que quedarán satisfechos solo por medio día.

བདེ་བར་གཤེགས་ཀྱི་བདེ་བ་སྤྲོ་ན་མེད། །ཡིད་ལ་བསམ་པ་མཐའ་དག་རྫོགས་བྱེད་པ། །

Qué hay que decir entonces de aquel que eternamente otorga la dicha sin igual de los Sugatas.

ཏྲུ་ཕྱིན་པ་ལྟ་ཞིག་སྣོས་ཅི་དགོས། །གང་ཞིག་དེ་འདྲའི་རྒྱལ་སྤྱོད་བྱིན་བདག་ལ། །

a un número ilimitado de seres sintientes, y de este modo cumple todas sus esperanzas. El Buda

གལ་ཏེ་ངན་སེམས་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་དེ། །ངན་སེམས་བསྐྱེད་པའི་གངས་བཞིན་བསྐྱེད་པར་ནི། །

ha dicho que quien tenga un pensamiento malvado contra un benefactor como un Bodhisattva

དམྱལ་བར་གནས་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱུབ་པས་གསུངས། །འོན་ཏེ་གང་ཞིག་ཡིད་རབ་དང་བྱེད་ན། །

permanecerá en el infierno durante tantos eones como malos pensamientos haya tenido.

དེ་ཡི་འབྲས་བུ་དེ་བས་ལྷག་པར་འཕེལ། །རྒྱལ་སྤྱོད་རྣམས་ལ་དོ་གལ་ཆེན་པོས་ཀྱང་། །

Pero si surgiera una actitud virtuosa hacia los Bodhisattvas, los frutos se multiplicarán mucho

སྒྲིག་པ་མི་འབྱུང་དགོ་བ་དང་གིས་འཕེལ། །གང་ལ་སེམས་གྱི་དམ་པ་རིན་ཆེན་དེ། །

más que eso. Cuando los Bodhisattvas sufren mucho, ellos no generan ninguna negatividad ni sufrimiento en sus mentes, En cambio, sus virtudes aumentan naturalmente en su lugar.

སྐྱེས་པ་དེ་ཡི་སྐྱེ་ལ་སྤྱལ་འཚེ་ཞིང་། ། གང་ལ་གཞོན་པ་བྱས་ཀྱང་བདེ་འབྲེལ་བ། །

Me inclino ante el cuerpo de todos aquellos en quienes ha nacido la sagrada y preciosa mente

བདེ་བའི་འབྲུང་གནས་དེ་ལ་སྐྱབས་སུ་མཆི། ། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ལ་འཇུག་པ་ལས། །

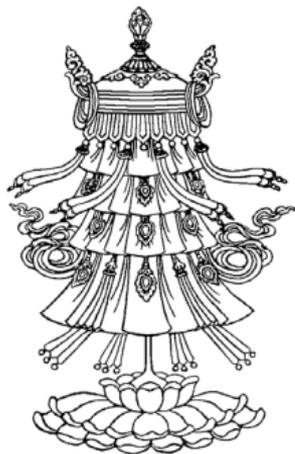
de la Bodichita. Busco refugio en esa fuente de alegría que traen felicidad incluso a aquellos que los dañan.

བྱང་ཚུབ་སེམས་ཀྱི་པན་ཡོན་བཤད་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་ལཱུ་དང་པོའོ། །།

Este es el capítulo I que versa sobre los beneficios de la mente de la Bodichita.

Este texto ha sido traducido a petición del grupo de estudiantes de habla hispana que mostraron interés por las enseñanzas del maestro indio Shantideva.

2017 Dharamsala.

Dedicamos la elaboración de este libro para la larga vida de Su Santidad el XIV Dalai Lama y la larga vida de todos los maestros de excelentes linajes. Así como para que sea una gota del océano de méritos que son la causa de la libertad del sufrimiento de todos los seres.

Las personas de Budismo Clásico han elaborado este texto con la intención de que traiga beneficio a muchos seres, cualquier error que se encuentre en el mismo es producto tan solo de quienes lo han elaborado y jamás de las perfectas enseñanzas del Victorioso.

Deseamos recordar que los textos de Dharma son sagrados y por lo tanto pedimos a las personas que los cuiden y mantengan en lugares elevados, no pasen sobre ellos y en caso de tenerlos en físico no tirarlos, cuando ya no se utilicen es mejor quemarlos.

Si necesita contactarnos puede escribir al correo: budismoclasico@gmail.com

